

LEGEA
presei

nr. 243-XIII din 26.10.1994

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.2/12 din 12.01.1995

* * *

C U P R I N S

Capitolul I
DISPOZIȚII GENERALE

- Articolul 1. Libertatea presei
- Articolul 2. Statutul juridic al redacțiilor publicațiilor periodice și al agențiilor de presă
- Articolul 3. Prezentarea informației de către persoanele oficiale
- Articolul 4. Libertatea de exprimare și limitări de publicitate

Capitolul II
ORGANIZAREA ACTIVITĂȚII PUBLICAȚIILOR PERIODICE ȘI A AGENȚIILOR DE PRESĂ

- Articolul 5. Dreptul de a fonda publicații periodice și agenții de presă
- Articolul 6. Înregistrarea publicațiilor periodice și a agențiilor de presă
- Articolul 7. Încetarea activității
- Articolul 8. Conducerea publicației periodice și a agenției de presă
- Articolul 9. Reglementarea relațiilor dintre fondator (editor) și redacția publicației periodice sau agenția de presă
- Articolul 10. Statutul publicației periodice și agenției de presă
- Articolul 11. Contractul bilateral
- Articolul 12. Finanțarea
- Articolul 13. Datele de referință ale publicației periodice
- Articolul 14. Păstrarea materialelor

Capitolul III
DIFUZAREA PRESEI

- Articolul 15. Modul de difuzare a presei
- Articolul 16. Aprobarea difuzării informației
- Articolul 17. Publicarea hotărârilor instanțelor de judecată
- Articolul 18. Nedivulgarea sursei de informație

Capitolul IV
DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIILE JURNALISTULUI

- Articolul 19. Profesia de jurnalist
- Articolul 20. Drepturile și obligațiile jurnalistului
- Articolul 21. Acreditarea jurnaliștilor

Capitolul V
DREPTURILE JURNALIȘTILOR STRĂINI ÎN REPUBLICA MOLDOVA ȘI
ALE JURNALIȘTILOR REPUBLICII MOLDOVA ÎN STRĂINĂTATE

- Articolul 22. Garantarea dreptului la activitate profesională jurnaliștilor străini
- Articolul 23. Egalitatea în drepturi a jurnaliștilor
- Articolul 24. Baza juridică a activității jurnaliștilor Republicii Moldova în străinătate

Articolul 25. Suspendarea acreditării jurnaliștilor străini

Capitolul VI RĂSPUNDEREA PENTRU ÎNCĂLCAREA PREZENTEI LEGI

Articolul 26. Răspunderea persoanelor oficiale

Articolul 27. Exonerarea

Capitolul VII COLABORAREA INTERNAȚIONALĂ ÎN DOMENIUL PRESEI

Articolul 28. Contracte și acorduri internaționale

Notă: Vezi Hot. Parl. nr.244-XIII din 26.10.94 "Pentru punerea în aplicare a Legii presei"

Parlamentul adoptă prezenta lege.

Capitolul I DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Libertatea presei

(1) În Republica Moldova libertatea presei constituie un drept fundamental, consfințit de Constituție. Statul garantează tuturor persoanelor dreptul la exprimarea liberă a opiniilor și ideilor, la informare veridică asupra evenimentelor din viața internă și cea internațională prin intermediul publicațiilor periodice și al agențiilor de presă, care își desfășoară activitatea în condițiile pluralismului politic, precum și respectarea legislației cu privire la drepturile de autor.

(2) Cenzura de orice fel asupra publicațiilor periodice și agențiilor de presă, imixtiunea în activitatea lor de pregătire și de difuzare a informației sînt interzise.

Articolul 2. Statutul juridic al redacțiilor publicațiilor periodice și al agențiilor de presă

Redacțiile publicațiilor periodice și agențiile de presă sînt persoane juridice și își desfășoară activitatea în conformitate cu legislația în vigoare și cu statutul lor.

Articolul 3. Prezentarea informației de către persoanele oficiale

Persoanele oficiale ale autorităților publice prezintă operativ materialul și informația solicitate de publicațiile periodice și de agențiile de presă, exceptînd materialele și informațiile enumerate în art. 4 și cele calificate drept secret de stat.

Articolul 4. Libertatea de exprimare și limitări de publicitate

Publicațiile periodice și agențiile de presă publică, potrivit aprecierilor proprii, orice fel de materiale și informații, ținînd cont de faptul că exercițiul acestor libertăți ce comportă datorii și responsabilități este supus unor formalități, condiții, restrîngeri și unor sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea crimei, ocrotirea sănătății, protecția moralei, protecția reputației sau apărarea drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea unor informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judiciare.

[Art.4 în redacția Legii nr.564-XIV din 29.07.99]

[Art.4 modificat prin Legea nr.42-XIV din 04.06.98]

[Art.4 modificat prin Legea nr.688-XIII din 15.12.95]

Capitolul II ORGANIZAREA ACTIVITĂȚII PUBLICAȚIILOR PERIODICE ȘI A AGENȚIILOR DE PRESĂ

Articolul 5. Dreptul de a fonda publicații periodice și agenții de presă

(1) Dreptul de a fonda publicații periodice și agenții de presă, indiferent de forma lor organizatorico-juridică, îl are orice persoană juridică a Republicii Moldova și persoană fizică cetățean al Republicii Moldova care a împlinit vârsta de 18 ani și locuiește pe teritoriul ei.

(2) O publicație periodică sau o agenție de presă poate fi fondată și de două sau mai multe persoane fizice ori juridice, care în acest caz se consideră cofondatori.

(3) Persoanele fizice și juridice străine au dreptul să participe la fondarea publicațiilor periodice și agențiilor de presă numai în calitate de cofondatori și să dețină cel mult 49% din capitalul statutar.

(4) Dacă publicația periodică sau agenția de presă are doi sau mai mulți fondatori, capitalul statutar este divizat în cote (părți) subscrise și se formează pe bază de acord între ei, confirmat de contractul de constituire, iar profitul se distribuie proporțional, în funcție de cota (partea) fiecărui fondator.

(5) Publicațiile periodice și agențiile de presă finanțate de la buget sînt fondate numai cu aprobarea organului competent.

(6) Fondatorul (cofondatorii) are dreptul să reorganizeze publicația periodică și agenția de presă în conformitate cu legislația în vigoare, onorîndu-și obligațiunile față de abonați (cititori).

(7) Editor al publicației periodice poate fi fondatorul (cofondatorii) sau altă persoană fizică sau juridică.

Articolul 6. Înregistrarea publicațiilor periodice și a agențiilor de presă

(1) Înregistrarea publicațiilor periodice și a agențiilor de presă se face la Ministerul Justiției.

(2) Dacă publicația periodică sau agenția de presă practică activități economice, în afara celor care țin de difuzarea tirajului (informației) și a materialelor publicitare, înregistrarea se face în modul stabilit de Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi.

(3) Publicațiile periodice și agențiile de presă își desfășoară activitatea din data înregistrării. Activitatea publicațiilor periodice și a agențiilor de presă neînregistrate se consideră ilegală și atrage răspunderea prevăzută de legislație.

[Art.6 completat prin Legea nr.1002-XIV din 19.05.2000]

[Art.6 în redacția Legii nr.688-XIII din 15.12.95]

Articolul 7. Încetarea activității

(1) Publicațiile periodice și agențiile de presă își încetează activitatea numai în baza hotărîrii fondatorului (cofondatorilor) sau a instanței de judecată.

(2) În cazul în care fondatorul (cofondatorii) ia hotărîrea de a sista activitatea publicației periodice sau a agenției de presă și nu înființează o nouă publicație periodică sau agenție de presă cu aceeași denumire sau nu o reînregistrează în termen de 30 zile de la data încetării activității, colectivul redacțional, redactorul (redactorul-șef), conducătorul agenției au dreptul de a fonda o publicitate periodică ori o agenție de presă cu aceeași denumire.

(3) Dreptul de a iniția sistarea activității publicației periodice sau a agenției de presă ori de a intenta o acțiune judiciară în vederea încetării activității lor îl are Procurorul General.

(4) Hotărîrea instanței de judecată privind încetarea activității publicației periodice sau a agenției de presă se ia în cazul încălcării sistematice a prezentei legi.

(5) Hotărîrea cu privire la sistarea activității publicației periodice sau a agenției de presă se ia într-un termen de cel mult 3 luni de la data apariției temeiurilor prevăzute de prezentul articol. Ea poate fi atacată în termen de 10 zile, în ordine de apel în instanța de judecată ierarhic superioară.

[Art.7 modificat prin Legea nr.788-XIII din 26.03.96]

Articolul 8. Conducerea publicației periodice și a agenției de presă

(1) Publicația periodică și agenția de presă sînt conduse de fondator (cofondatori) sau de o persoană numită de acesta.

(2) Fondatorul (cofondatorii) aprobă statutul și programul (principiile de bază) publicației periodice sau agenției de presă.

(3) Publicația periodică și agenția de presă realizează programul în condițiile autonomiei profesionale.

(4) Profilul, orientarea generală, periodicitatea, prețul și alte condiții ale apariției publicației periodice sau ale activității agenției de presă, precum și schema de încadrare, sînt stabilite în mod independent de către fondatorul (cofondatorii) sau editorul acestora.

(5) Conducerea profesională a publicației periodice și a agenției de presă este exercitată de redactor (redactor-șef) și de conducătorul agenției.

(6) Redactorul (redactori-șef) ai publicațiilor periodice și conducătorii ai agențiilor de presă pot fi numai cetățeni ai Republicii Moldova.

(7) Redactorul (redactorul-șef) publicației periodice și conducătorul agenției de presă sînt numiți în funcție și eliberați din funcție de către fondator (cofondatori), în conformitate cu legislația muncii și cu statutul publicației periodice sau al agenției de presă.

(8) Redactorul (redactorul-șef) publicației periodice și conducătorul agenției de presă conduc redacția, colegiul redacțional al publicității periodice și colectivul agenției de presă, reprezentîndu-le în relațiile cu fondatorul (conducătorii), cu editorul, cu autorii, cu alte persoane fizice și juridice, precum și în instanță de judecată.

(9) Redactorul (redactorul-șef) publicației periodice și conducătorul agenției de presă sînt responsabili pentru activitatea publicației periodice și a agenției de presă.

Articolul 9. Reglementarea relațiilor dintre fondator (editor) și redacția publicației periodice sau agenția de presă

Relațiile dintre fondator (editor) și redacția publicației periodice sau agenția de presă sînt reglementate de prezenta lege, de legislația muncii, de statutul publicației periodice sau al agenției de presă și de contractul bilateral.

Articolul 10. Statutul publicației periodice și agenției de presă

(1) Statutul publicației periodice și al agenției de presă este adoptat în conformitate cu legislația în vigoare, de adunarea generală a colectivului redacției ori a agenției de presă, cu majoritatea absolută de voturi ale celor prezenți la adunare, și aprobat de fondator. Adunarea generală este deliberativă, dacă la ea sînt prezente cel puțin două treimi din colectivul redacției publicației periodice sau al agenției de presă.

(2) Statutul reglementează relațiile dintre fondator (editor), redactor (redactor-șef) sau conducătorul agenției de presă și colectivul redacției sau al agenției de presă, stabilește drepturile și obligațiile colectivului de jurnaliști. Statutul prevede modul de finanțare, de repartizare și de folosire a veniturilor, alte chestiuni vizînd organizarea activității redacției publicației periodice și a agenției de presă.

(3) Editarea suplimentului publicației periodice se admite doar în cazurile prevăzute de statutul publicației periodice respective.

(4) Suplimentul este o anexă la publicația periodică, editată de același colegiu redacțional și identificată prin datele de referință ale publicației periodice respective.

[Art.10 modificat prin Legea nr.1002-XIV din 19.05.2000]

Articolul 11. Contractul bilateral

Contractul bilateral se încheie între fondator (editor) și redacția publicației periodice sau agenția de presă și prevede:

- a) volumul mijloacelor necesare pentru cheltuielile de producție;
- b) repartizarea veniturilor între redacție, informator și fondator (editor);
- c) obligațiile fondatorului de a asigura condițiile de producție, sociale, de trai ale salariaților;
- d) obligațiile salariaților;
- e) alte condiții.

Articolul 12. Finanțarea

(1) Publicațiile periodice și agențiile de presă își desfășoară activitatea pe bază de autogestiune. Publicațiile periodice destinate copiilor de vîrstă școlară și preșcolară sînt finanțate de către stat; în acest caz ministerele (departamentele) respective devin fondatorii (cofondatorii) lor.

(2) Publicațiile periodice și agențiile de presă fondate de către autoritățile publice se finanțează de la bugetul respectiv.

(3) Pentru susținerea publicațiilor periodice și agențiilor de presă se admit donații din partea persoanelor fizice și juridice din Republica Moldova și din străinătate. Publicațiile periodice și agențiile de presă sînt obligate să publice de două ori pe an - în ianuarie și iulie - informații privind sursa și valoarea donațiilor, inclusiv a celor nefinanciare.

(4) Se interzice finanțarea sau susținerea în orice altă formă a publicațiilor periodice de către guvernele statelor străine, cu excepția cazurilor prevăzute în acordurile interstatuale bilaterale.

[Art.12 modificat prin Legea nr.313-XV din 28.06.2001]

[Art.12 modificat prin Legea nr.493-XIV din 09.07.99]

[Art.12 modificat prin Legea nr.1592-XIII din 27.02.98]

[Se suspendă în anul 1997 ultima propoziție alin.(1) art.12 prin Legea nr.1127-XIII din 21.03.97]

[Art.12 modificat prin Legea nr.688-XIII din 15.12.95]

Articolul 13. Datele de referință ale publicației periodice

(1) Fiecare număr al publicației periodice trebuie să cuprindă următoarele date de referință:

- a) denumirea publicației;
- b) fondatorul;
- c) numele redactorului (redactorului-șef) sau al persoanei care-l suplinește;
- d) numărul de ordine și data ieșirii de sub tipar;
- e) prețul unui exemplar;
- f) sediul redacției și al tipografiei;
- g) indexul (pentru publicațiile difuzate prin rețeaua de telecomunicații);
- h) tirajul;
- i) numărul și data înregistrării.

(2) Se interzice editarea publicațiilor periodice neînregistrate și fără indicarea tuturor datelor de referință specificate la alin.(1).

[Art.13 modificat prin Legea nr.1002-XIV din 19.05.2000]

Articolul 14. Păstrarea materialelor

Redacțiile publicațiilor periodice și agențiile de presă sînt obligate să păstreze materialele conform Legii privind Fondul Arhivistic al Republicii Moldova.

Capitolul III DIFUZAREA PRESEI

Articolul 15. Modul de difuzare a presei

(1) Difuzarea presei este organizația de către fondator (cofondatori) pe bază de contract, încheiat cu persoane fizice și juridice.

(2) Editurile de stat (tipografiile) sînt obligate să expedieze exemplare ale publicațiilor periodice la biblioteci și la alte instituții, a căror listă este stabilită de Guvern.

(3) Difuzarea publicațiilor periodice care nu au date de referință este interzisă.

[Art.15 modificat prin Legea nr.268-XVI din 28.07.2006, în vigoare 08.09.2006]

Articolul 16. Aprobarea difuzării informației

(1) Fiecare număr al publicației periodice și fiecare informație a agenției de presă pot fi difuzate numai după ce redactorul (redactorul-șef), conducătorul agenției sau persoana investită cu acest drept aprobă ieșirea de sub tipar a numărului sau difuzarea informației, respectîndu-se drepturile și interesele legitime ale autorilor și ale fondatorului (cofondatorilor). În cazul preluării informației din altă publicație, se indică denumirea, numărul și data apariției publicației.

(2) Zădărnicierea difuzării legitime a publicației periodice prin confiscarea parțială sau totală, ori în alt mod, a tirajului este interzisă.

Articolul 17. Publicarea hotărîrilor instanțelor de judecată

Publicațiile periodice ale autorităților publice sînt obligate a publica gratuit și în termen hotărîrile instanțelor de judecată prevăzute pentru a fi publicate.

Articolul 18. Nedivulgarea sursei de informație

Publicațiile periodice și agențiile de presă nu sînt în drept să divulge sursa de informație sau pseudonimul autorului, fără consimțămîntul lor. Sursa de informație sau pseudonimul autorului pot fi divulgate doar în cazul în care materialul difuzat întrunește elementele constitutive ale infracțiunii și doar la decizia instanței de judecată.

Capitolul IV DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIILE JURNALISTULUI

Articolul 19. Profesia de jurnalist

Jurnalist este persoana care se îndeletnicește cu munca literară și publicistică în cadrul mijloacelor de informare în masă, angajată la ele prin contract sau în alt mod, conform legislației în vigoare.

Articolul 20. Drepturile și obligațiile jurnalistului

(1) În scopul exercitării atribuțiilor profesionale, jurnalistul are dreptul:

- a) să obțină și să difuzeze informații;
- b) să fie primit în audiență de persoane oficiale;
- c) să facă imprimări audiovizuale, să filmeze și să fotografieze;
- d) să asiste la ședințele publice ale instanțelor de judecată de orice nivel;
- e) să aibă acces în zonele calamităților naturale, să asiste la mitinguri, demonstrații și la alte manifestații publice;
- f) să se adreseze oricărei instituții pentru a verifica faptele și circumstanțele vizate în anumite materiale;
- g) să renunțe la pregătirea și semnarea unui material, dacă acesta vine în contradicție cu convingerile sale;
- h) să-și retragă semnătura de sub un material al cărui conținut, după părerea sa, a fost denaturat în procesul redactării;
 - i) să ceară păstrarea secretului paternității (de autor);
 - j) să beneficieze de facilități și proprietăți la transport și telecomunicații, la cazare în hoteluri pe teritoriul republicii.

(2) Confiscarea notițelor jurnalistului este interzisă. Mijloacele lui tehnice pot fi ridicate numai în cazul în care servesc drept probă într-o cauză penală.

(3) Statul garantează apărarea onoarei și demnității jurnalistului, îi ocrotește sănătatea, viața și bunurile.

(4) Obligațiile jurnalistului decurg din legislația în vigoare, din prezenta lege și din etică profesională.

Articolul 21. Acreditarea jurnaliștilor

(1) Jurnaliștii străini sînt acreditați în Republica Moldova de Ministerul Afacerilor Externe în baza cererilor prezentate de către publicațiile periodice, agențiile de presă și de alte organizații interesate, conform regulamentului aprobat de Guvern. Refuzul de acreditare a jurnaliștilor străini poate fi atacat în instanța de judecată.

(2) Publicațiile periodice și agențiile de presă pot acredita în modul stabilit jurnaliști pe lîngă autoritățile publice, precum și la manifestații artistice și sportive.

(3) Organele și organizațiile pe lîngă care sînt acreditați jurnaliști îi informează în prealabil pe aceștia despre măsurile ce urmează a fi întreprinse, la oferă posibilitatea de a lua cunoștință de documentele necesare.

Capitolul V DREPTURILE JURNALIȘTILOR STRĂINI ÎN REPUBLICA MOLDOVA ȘI ALE JURNALIȘTILOR REPUBLICII MOLDOVA ÎN STRĂINĂTATE

Articolul 22. Garantarea dreptului la activitate profesională jurnaliștilor străini

Jurnaliștilor străini acreditați în Republica Moldova de publicațiile periodice și de agențiile de presă din alte state li se garantează prin lege dreptul la activitate profesională.

Articolul 23. Egalitatea în drepturi a jurnaliștilor

Jurnaliștii străini acreditați în Republica Moldova au aceleași drepturi și îndatoriri privind activitate de informare și documentare pe care le au jurnaliștii din Republica Moldova.

Articolul 24. Baza juridică a activității jurnaliștilor Republicii Moldova în străinătate

Exercitarea activității profesionale de către jurnaliștii Republicii Moldova în străinătate se efectuează în condițiile prezentei legi și ale legislației țărilor în care sînt acreditați.

Articolul 25. Suspendarea acreditării jurnaliștilor străini

(1) Ministerul Afacerilor Externe poate suspenda acreditarea jurnalistului străin în cazul în care acesta încalcă Constituția sau alte legi ale Republicii Moldova, precum și în baza convențiilor internaționale cu privire la drepturile cetățenești și politice.

(2) Jurnalistul străin are dreptul să atace în instanța de judecată hotărîrea Ministerului Afacerilor Externe de a i se suspenda acreditarea în Republica Moldova.

Capitolul VI

RĂSPUNDEREA PENTRU ÎNCĂLCAREA PREZENTEI LEGI

Articolul 26. Răspunderea persoanelor oficiale

Persoanele oficiale ale autorităților politice sînt pasibile de pedeapsă în cazul în care:

- a) au zădărnicit activitatea profesională legitimă a jurnalistului prin refuzul neîntemeiat de acreditare sau prin retragerea nejustificată a acreditării, ori în alt mod;
- b) au exercitat asupra jurnalistului măsuri de constrîngere în scopul difuzării sau nedifuzării informației;
- c) au divulgat sursa de informație sau pseudonimul autorului fără consimțămîntul acestora.

Articolul 27. Exonerarea

Fondatorii, redactorii, jurnaliștii nu sînt responsabili pentru difuzarea informației, dacă aceasta:

- a) este cuprinsă în documentele și comunicatele oficiale ale autorităților publice;
- b) reproduce textual discursurile publice sau rezumatul lor adecvat.

Capitolul VII

COLABORAREA INTERNAȚIONALĂ ÎN DOMENIUL PRESEI

Articolul 28. Contracte și acorduri internaționale

(1) Colaborarea internațională în domeniul presei este reglementată de contractele și acordurile încheiate de publicațiile periodice, de agențiile de presă, de organizațiile profesionale ale jurnaliștilor, de alte organizații ale oamenilor de creație din Republica Moldova cu organizații similare străine.

(2) Contractele și acordurile internaționale sînt prioritare față de prevederile prezentei legi.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Petru LUCINSCHI

Chișinău, 26 octombrie 1994.

Nr.243-XIII.